

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії
Національного наукового центру «Інститут судових експертиз
ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України

Здобувач ступеня доктора філософії **Бученко Дмитро Анатолійович**, 1989 року народження, громадянин України, освіта вища, у 2012 році закінчив Національну академію внутрішніх справ та отримав диплом освітньо-кваліфікаційного рівня магістр за спеціальністю «Правознавство», працює т.в.о керівника Департаменту детективів із стратегічного захисту економіки БЕБ України, виконав акредитовану освітньо-наукову програму третього рівня вищої освіти (PhD) «Доктор філософії» за спеціальністю 081 «Право».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України від 06 березня 2026 року №51/12-01, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Петрової Ірини Анатоліївни, доктора юридичних наук, професора, головного наукового співробітника лабораторії теоретичних досліджень, міжнародної, редакційно-видавничої та науково-методичної діяльності Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України;

Рецензентів – Угровецького Олега Петровича, доктора юридичних наук, професора, головного наукового співробітника лабораторії теоретичних досліджень, міжнародної, редакційно-видавничої та науково-методичної діяльності Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України;

Хоши Вадима Віталійовича, кандидата юридичних наук, старшого дослідника, завідувача відділу підвищення кваліфікації судових експертів Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України;

Офіційних опонентів – Журавля Володимира Андрійовича, доктора юридичних наук, професора, президента Національної академії правових наук України, професора кафедри криміналістики Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого, заслуженого працівника освіти України;

Корнієнка Максима Вікторовича, доктора юридичних наук, професора, першого проректора Одеського державного університету внутрішніх справ,

на засіданні 28 квітня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право Бученку Дмитру Анатолійовичу на підставі публічного захисту дисертації «Доказування у кримінальних провадженнях про насильницьке зникнення» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано у Національному науковому центрі «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України, Харків.

Науковий керівник – доктор юридичних наук, професор Спіцина Ганна Олександрівна.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису із дотриманням вимог пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами, внесеними постановами Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341, від 19 травня 2023 року № 502, від 03 травня 2024 року № 507), зокрема, вона містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які виконують конкретне завдання, яке полягає у формуванні теоретичних і практичних засад доказування у кримінальних провадженнях, пов'язаних із насильницьким зникненням особи; з'ясування рівня і напряму наукового опрацювання питань доказування у кримінальних провадженнях, що стосуються насильницького зникнення осіб; розкритті сутності понять доказування, предмету доказування, його меж та класифікації доказів, що використовуються у кримінальних провадженнях досліджуваної категорії злочинів; визначенні особливості початкового етапу досудового розслідування у кримінальних провадженнях про насильницьке зникнення; узагальненні та наданні характеристики переліку обставин, що підлягають доказуванню у рамках зазначених кримінальних проваджень; розробленні пропозицій щодо вдосконалення порядку розслідування фактів насильницького зникнення із застосуванням процедури заочного (in absentia) кримінального провадження; встановленні особливості процесу доказування в межах кримінальних проваджень про насильницьке зникнення із використанням слідчих (розшукових) дій; формулюванні концептуального бачення доказування у таких кримінальних провадженнях шляхом застосування негласних слідчих (розшукових) дій, що має істотне значення для галузі знань 08 Право. Дисертація виконана державною мовою із дотриманням вимог до оформлення дисертації, встановлених МОН України.

Здобувач має 7 наукових публікацій за темою дисертації, з них 3 статті у періодичних фахових виданнях України, 1 стаття – у зарубіжному виданні, що індексується наукометричною базою Scopus та 3 тези доповідей на науково-практичних конференціях, які відповідають вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, зокрема:

1. Бученко Д. А. Особливості початку досудового розслідування та обставини, що підлягають встановленню в кримінальних провадженнях щодо насильницького зникнення людини. *Наука і техніка*. 2024. № 11 (39). С. 25–35.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-11\(39\)-25-35](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-11(39)-25-35).

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/article/view/15832/15904>.

2. Бученко Д. А. Особливості доказування у кримінальних провадженнях про насильницьке зникнення. *Наукові перспективи*. 2024. № 10 (52). С. 852–862.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-10\(52\)-852-862](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-10(52)-852-862).

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/15995/16067>.

3. Бученко Д. А. Збирання доказів під час розслідування насильницького зникнення. *Архів кримінології та судових наук*. 2025. № 1 (11). С. 161–167.

DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.10.2025.13>

URL: <https://archive-criminology.com.ua/index.php/journal/article/view/113>.

4. Buchenko D., Kalhaniva O., Stepanova H., Matsak V. The Impact of Digital Video Surveillance and Analysis Technologies in the Investigation of Crimes against the Person. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*. 2025. № 103(16). P. 6006–6018 (*Scopus*).

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18110068>.

URL: <https://www.jatit.org/volumes/Vol103No16/4Vol103No16.pdf>.

5. Бученко Д. А. Обставини, що підлягають встановленню в кримінальних провадженнях щодо насильницького зникнення людини. *Modern tools and methods of scientific investigations: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the IV International Scientific and Theoretical Conference (Antwerp, October 25, 2024)*. Antwerp (Kingdom of Belgium): International Center of Scientific Research, 2024. С. 87–89.

6. Бученко Д. А. Особливості початку досудового розслідування в кримінальних провадженнях щодо насильницького зникнення людини. *Роль юриспруденції у формуванні сучасного суспільства: частина перша: матеріали X міжнар. наук.-прак. конф. (м. Київ, 08 жовтня 2024 р.)*. Київ: ПрАТ ВНЗ «МАУП», 2024. С. 69–71.

7. Бученко Д. А. Використання висновку експерта у доказуванні насильницького зникнення людини. *Судова експертиза: перспективи розвитку та окремі вектори змін: матер. V Всеукр. форуму судових експертів (м. Львів, 06 червня 2025 р.)*. Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 85–88.

У дискусії взяли участь голова, члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Голова разової спеціалізованої вченої ради Петрова І. А., доктор юридичних наук професор, головний науковий співробітник лабораторії теоретичних досліджень, міжнародної, редакційно-видавничої та науково-методичної діяльності Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України. Зауважень немає.

Рецензент Угровецький О. П., доктор юридичних наук професор, головний науковий співробітник лабораторії теоретичних досліджень, міжнародної, редакційно-видавничої та науково-методичної діяльності Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України. Зауваження:

1. Передусім звертає на себе увагу те, що у висновках до першого розділу автор переважно узагальнює теоретико-правові положення щодо сутності доказування, ролі спеціальних знань та їх місця у системі кримінального провадження. Водночас у меншій мірі простежується чітке виділення саме авторського внеску у розвиток відповідної проблематики. З огляду на це доцільним було б більш чітко структурно відокремити положення, що мають узагальнюючий характер, від тих, які становлять наукову новизну, зокрема шляхом прямого співвіднесення їх із заявленими результатами, отриманими уперше або удосконаленими.

2. Автор ґрунтовно розкриває механізми встановлення обставин, що підлягають доказуванню, та пропонує алгоритм їх встановлення. Разом із тим у висновках цього розділу певною мірою домінує опис функціонального значення запропонованого алгоритму, тоді як питання умов його ефективного застосування (наприклад, рівень інформаційної забезпеченості розслідування, характер доказової бази, наявність міжнародного елемента, рівень протидії розслідуванню) могли б бути деталізовані більш системно.

3. Окремо варто звернути увагу на те, що у висновках до розділів подекуди спостерігається часткове дублювання загальновідомих положень. Більш чітко розмежування загальних положень, функціонального призначення висновків до розділів (як проміжних наукових результатів) і загальних висновків (як узагальнення всього дослідження) дозволило б підвищити структурну завершеність роботи.

Рецензент Хоша В. В., кандидат юридичних наук, старший дослідник, завідувач відділу підвищення кваліфікації судових експертів Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України. Зауваження:

1. Оцінюючи положення, які, на думку автора, дістали подальшого розвитку, зокрема щодо системного розуміння доказування як процесу формування доказової моделі події кримінального правопорушення, слід зазначити, що їх наукова значущість є беззаперечною. Разом із тим, у роботі доцільно було б більш детально проаналізувати межі застосування такої моделі у кримінальних провадженнях з підвищеним рівнем доказової невизначеності, зокрема в умовах воєнного стану або транснаціонального характеру кримінальної діяльності. Додаткову наукову вагу цим положенням могло б надати залучення порівняльно-правового матеріалу або аналізу міжнародної практики доказування у справах відповідної категорії.

2. Окремо слід звернути увагу на те, що автор у роботі обґрунтовує системоутворюючу роль спеціальних знань у криміналістичному забезпеченні доказування. Разом із тим, доцільним виглядало б більш

детальне розмежування спеціальних знань як елементу криміналістичного забезпечення та як інструменту процесуального доказування, що дозволило б уникнути їх часткового змішування у теоретичному викладі та ще більше підсилити концептуальну завершеність дослідження.

3. Також, ураховуючи заявлений рівень наукової новизни, робота могла б виграти від ширшого використання емпіричних матеріалів, зокрема узагальненої статистики правоохоронних органів або результатів опитування практичних працівників щодо застосування алгоритмічних моделей доказування. Це дозволило б додатково підтвердити практичну ефективність запропонованих автором наукових рішень.

Офіційний опонент Журавель В. А., доктор юридичних наук, професор, президент Національної академії правових наук України, професор кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Зауваження:

1. Виходячи із предмета дослідження, слід звернути увагу на окремі дискусійні аспекти побудови структури дисертаційного дослідження. Зокрема, у роботі значна увага приділяється нормативно-правовому та загальнотеоретичному обґрунтуванню предмета доказування і алгоритмізації процесу його фіксації у матеріалах кримінального провадження під час реалізації пізнавальної діяльності слідчого, однак питання моделювання типових слідчих ситуацій, їх класифікації та впливу на трансформацію алгоритму доказування майже не розкрито. Враховуючи, що автор у роботі наголошує на адаптивності алгоритму встановлення обставин, що підлягають доказуванню, логічним було б більш системно розкрити залежність між типом слідчої ситуації, дефіцитом доказової інформації, рівнем протидії розслідуванню та вибором конкретних засобів збирання доказів. Це дозволило б ще більш переконливо підтвердити прикладну цінність запропонованої моделі доказування.

2. Окремої уваги потребує співвідношення запропонованих автором підходів до «завершеності доказової моделі» та практики оцінювання достатності доказів у судовому контролі (що здійснюється слідчим суддею) і судовому розгляді (с.98, 101). У дисертації переконливо обґрунтовано якісний характер меж доказування й недоцільність їх зведення до кількісного «обсягу» матеріалів, однак у роботі доцільно було б більш системно конкретизувати, як саме критерій завершеності доказової моделі кореспондує із процесуальними стандартами ухвалення ключових рішень (зокрема повідомлення про підозру, обрання/продовження запобіжних заходів, надання дозволів на НС(Р)Д, скерування обвинувального акта до суду, застосування спеціального досудового розслідування та спеціального судового провадження).

3. Окремої уваги заслуговують сформульовані автором положення щодо ролі спеціальних знань у формуванні доказової моделі кримінального правопорушення (с. 231–234). В цілому ці положення є обґрунтованими, однак у роботі доцільно було б більш чітко розмежувати процесуальні та

криміналістичні аспекти використання спеціальних знань, а також детальніше показати їх вплив саме на прийняття ключових процесуальних рішень (повідомлення про підозру, обрання запобіжного заходу, направлення обвинувального акта до суду тощо).

4. Автор обґрунтовано звертає увагу на складність доказування у кримінальних провадженнях із високим рівнем доказової невизначеності, однак у роботі недостатньо детально проаналізовано ризики втрати доказової інформації або подальшого визнання доказів недопустимими. Зокрема, доцільним виглядало б більш предметне дослідження типових процесуальних порушень, які допускаються під час фіксації цифрових слідів з відкритих джерел або під час реалізації окремих форм застосування спеціальних знань та інших, а також визначення механізмів їх попередження.

Офіційний опонент Корнієнко М. В., доктор юридичних наук, професор, перший проректор Одеського державного університету внутрішніх справ. Зауваження:

1. Досліджуючи проблематику алгоритмізації встановлення обставин, що підлягають доказуванню, а також формування доказової моделі кримінального правопорушення, автор ґрунтовно аналізує національне законодавство, практику його застосування й окремі міжнародні стандарти доказування. Разом із тим у тексті дисертації недостатньо конкретизовано пропозиції щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства в частині нормативного закріплення алгоритмічних підходів до доказування. Враховуючи це, під час публічного захисту доцільно було б уточнити, які саме законодавчі положення потребують змін, чи йдеться про розширення змісту предмета доказування, унормування використання алгоритмів доказування або закріплення стандартів оцінки доказової достатності.

2. Дискусійним можна вважати окремі узагальнення щодо проблем доказування в умовах воєнного стану. Автор справедливо зазначає про ускладнення доказової діяльності, однак доцільним було б більш предметно проаналізувати практику визнання доказів недопустимими у таких кримінальних провадженнях, а також визначити типові процесуальні помилки, які призводять до унеможливлення визнання доказів належними і допустимими. Такий аналіз дозволив би ще більше посилити практичну значущість дослідження.

3. Окремим дискусійним аспектом є емпірична складова дослідження. Автор широко використовує матеріали судової практики, нормативні джерела та наукові підходи, що безумовно позитивно характеризує дослідження. Разом із тим, робота могла б виграти від ширшого використання узагальненої статистичної інформації правоохоронних органів щодо розслідування кримінальних правопорушень відповідної категорії, а також результатів анкетування слідчих, прокурорів або судових експертів. Такі дані дозволили б не лише підтвердити актуальність досліджуваної проблематики, а й кількісно обґрунтувати ефективність запропонованих

автором алгоритмічних підходів до доказування.

4. У роботі автор звертає увагу на протидію доказуванню з боку сторони захисту, однак наведені положення мають переважно узагальнений характер. З огляду на практичну значущість цієї проблематики доцільним було б більш детально проаналізувати типові стратегії сторони захисту у кримінальних провадженнях цієї категорії, зокрема щодо оскарження допустимості доказів, результатів експертних досліджень або процесуальних дій, а також визначити найбільш ефективні способи процесуального реагування на такі дії.

Результати відкритого голосування: «За» – 5 (п'ять) членів ради.
«Проти» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Бученку Дмитру Анатолійовичу** ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

**Голова разової
спеціалізованої вченої ради**

Ірина ПЕТРОВА